

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

12. SINIF

Güncel Dinî Meseleler

Gıda Maddeleri ve Bağımlılıkla İlgili Meseleler - 1

■ ÖNCEKİ DERSİMİZDE NELER VARDI?

2. İktisadi Hayatla İlgili Meseleler

2.1. İslam'da İşçi ve İşveren Hakları

■ NELER ÖĞRENECEĞİZ?

Gıda Maddeleri ve Bağımlılıkla İlgili Meseleler - 1

Gıda Maddeleri ve Bağımlılıkla İlgili Meseleler

- Yüce Allah Müslümanlara gıda maddeleri konusunda bir takım ölçütler koymuştur.
- İnsan bu ölçütlere uyduğu takdirde sağlığa zarar veren şeylerden de kendisini korumuş olur.

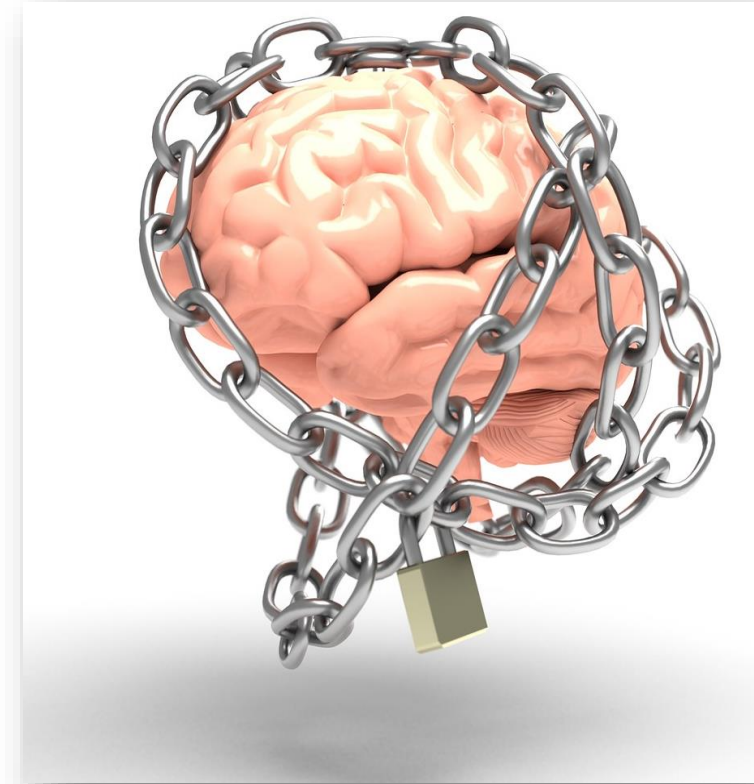
- Gıda maddeleri konusunda helal haram kavramları bu nedenle çok önemlidir.
- Dinin meşru kıldığı, serbest bıraktığı şeylere **helal**, yaklaşılmamasını ve terk edilmesini istediği şeylere ise **haram** denir.

- İslam dinine göre, bir şeye haram demek, helal demekten daha zordur.
- Çünkü “eşyada aslolan helal ve serbest olur.” Aksi yönde dinî bir hüküm bulunmadıkça her şey helal kabul edilir.

- İslam dininde bazı yiyecekler ve içecekler haram kılınmıştır.
- Yiyecek ve içecekler konusundaki yasaklar en başta insanın beden ve ruh sağlığının (hayatın ve aklın) korunmasını amaçlamaktadır.

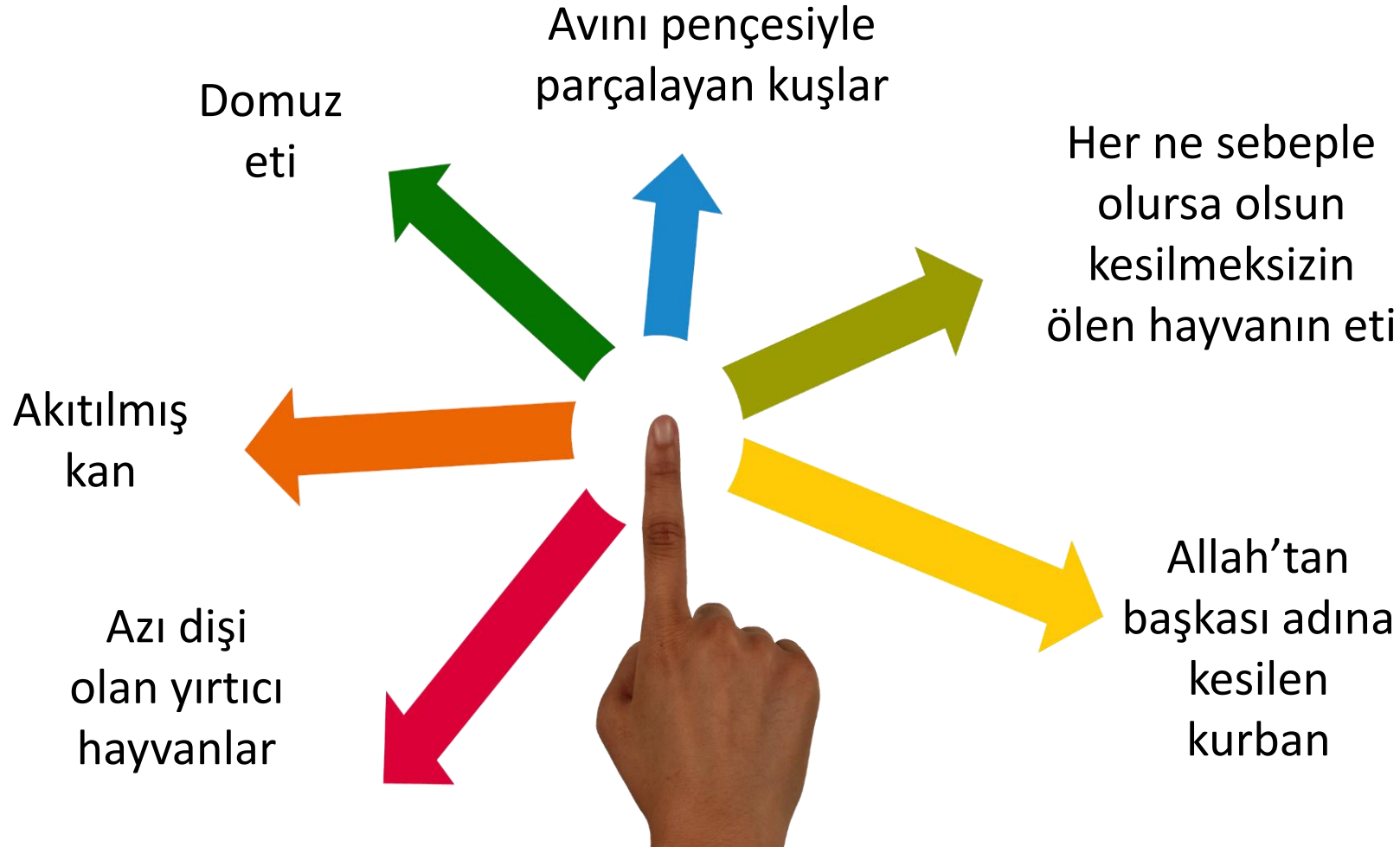
- Beden ve ruh sağlığına zararlı olduğu kesin olan maddelerin yenilip içilmesi dinen yasaklanmıştır.
- Genel ölçüt olarak da temiz ve faydalı olanların yenebileceği, zararlı ve pis olanların yasaklandığı vurgulanmıştır.

- Zehirli ve uyuşturucu maddeler, sarhoşluk veren katı, sıvı ve uçucu maddeler insan sağlığı açısından tehlike arz etmesi nedeniyle dinen haram kabul edilmiştir.

• **Haram Kılınan Hayvansal Gıdalar**

01 Alkollü içkiler

02 Uyuşturucularla temas etmiş maddeler

03 Zehirli maddeler

Haram Kılınan Bitkisel Gıdalar

Helal ve Haramlarda Temel Ölçütler

Şüpheli şeylerden sakınmak gerekir.

Miktarın azlığı ve çokluğu haram hükmünü değiştirmez.

Bu konudaki fetvalar Kur'an, sünnet ve icmaya aykırı olamaz.

Haramı
helalleştirmek
için hile yapmak
haramdır.

İyi niyet,
haramı
helal
yapmaz.

Harama
yaklaştıran
şeylerin de
haram olduğu
unutulmamalıdır.

Pis olan ve akıl
ve beden
sağlığına zararlı
gıdalar
yenilemez.

Eti yenilen hayvanların beslenme ve kesim usullerine dikkat edilmelidir.

İsraftan sakınmak gereklidir.

Temiz, akıl ve beden sağlığına faydalı gıdalar yenilebilir.

- Gıda maddelerinin üretimi ile ilgili günümüzde ortaya çıkan meseleler daha çok;

İslami usullere göre elde edilip edilmediği

katkı maddeleri kullanılıp kullanılmadığı

genetiği ve öz niteliği değiştirilmiş yiyecek ve içecek olup olmadığıyla ilgilidir.

- Eti yenen hayvanlara dinen temiz ve helal olmayan şeyler yem olarak verilemez.
- Elektroşok ve benzeri sersemletme yöntemleri, hayvanın boğazlanmadan önce ölmesine sebep olmamalıdır.

- Seri kesim için cihazı çalıştıran kişinin Müslüman veya ehli kitaptan olması, Allah'ın adını anmayı kasten terk etmemiş olması gerekir.

Kümes hayvanlarının tüylerinin yolunmasından sonra etin pişmeden önce yıkanarak temizlenmesi gerekir.

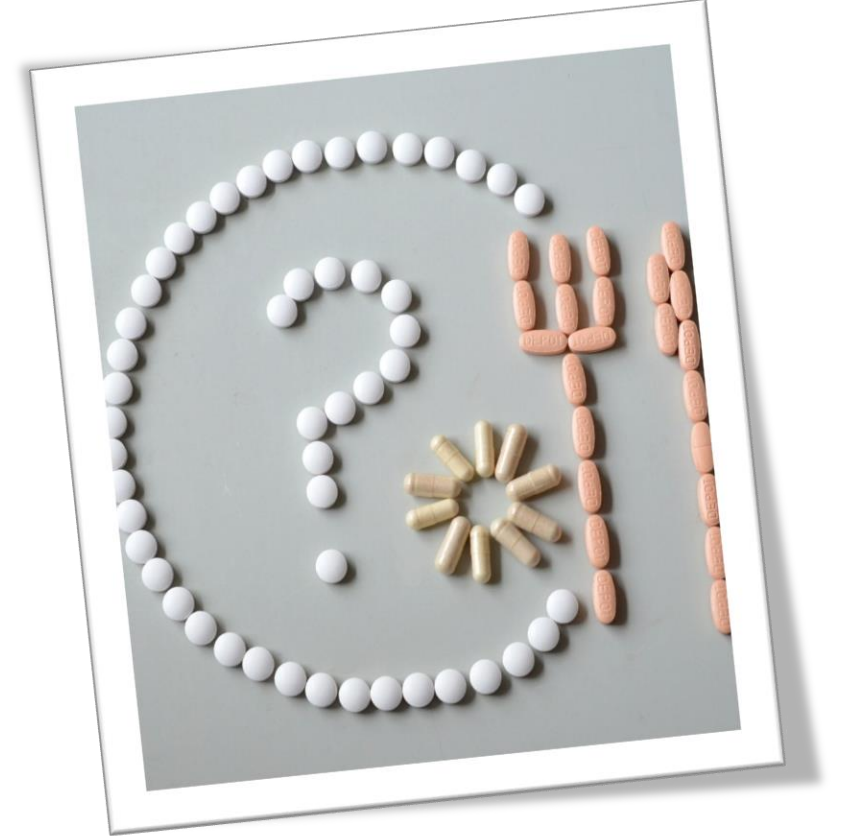
- Hazır gıdalarda kullanılan jelatin gibi katkı maddeleri zihinleri meşgul eden sorular arasında yer almaktadır.
- Dinen pis kabul edilen maddelerin katkı maddesi olarak kullanımı haram, dinen temiz kabul edilenlerin kullanımı ise helaldir.

- İslam âlimlerinden bir kısmı, katkı maddelerinde bazen kimyasal bir değişimin meydana geldiğini (istihale), bu tür bir değişim olduğu tespit edildiğinde gıda maddesinin tüketiminin helal olacağı görüşündedir.

- Bu konuda domuzdan elde edilen katkı maddeleri istisnadır.
- Çünkü domuz, ayet ve hadislerle açıkça haram kılınmıştır.
- Haram hükmünün değişmesinde istihalenin bir rolü yoktur.

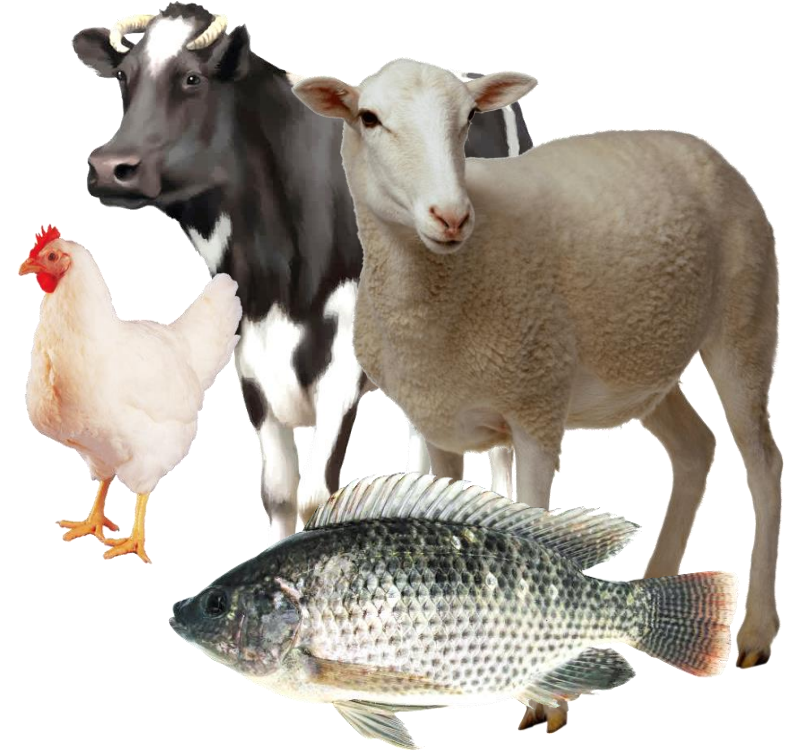
- Bitki ve hayvanların genetiğinde değişiklik yapılması ve bunların gıda maddesi olarak tüketilmesi Kur'an ve sünnette yaratılışa bir müdahale olarak değerlendirilmekte ve yasaklanmaktadır.

- Helal olmayan usullerle elde edilen gıdaların tüketilmesi Müslümanların ibadetini, duasını, sağlığını, ahlakını, bireysel ve toplumsal hayatını ve ahireti amaç edinen hayatını olumsuz yönde etkiler.

- İslam dinine göre ayet ve hadislerde yasaklanmayan, temiz olan ve sağlığa zararlı olmayan her canlı yenebilir.

- İçki içmek dinen **haramdır**.
- Ayrıca içki içilen ortamlarda bulunmak uygun görülmemiştir.

- İslam dininde yasaklar sınırlı iken helallerin kapsamı oldukça geniştir.
- Haram ve gayrimeşru olarak belirlenen şeyler kişiyi mahrumiyet içerisinde bırakacak bir niteliğe sahiptir.

- Çirkin ve kötü şeyler yasaklanmış, iyi ve temiz olan helal kılınmıştır.
- Zaruretler, beklenmedik şartlar, zorlamalar ve hayati tehlikeler karşısında bazı yasakların geçici olarak ve ihtiyaç miktarınca kullanılmasına da izin verilmiştir.

- Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır:

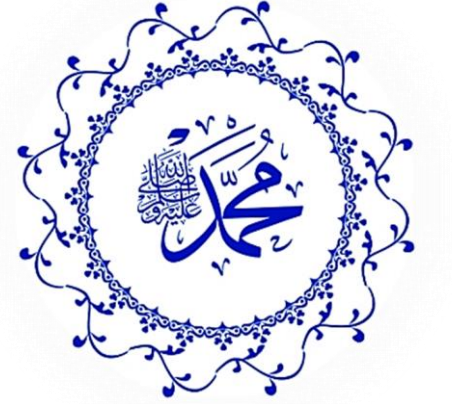
"Temiz şeylerden yiyiniz ve iyi ameller işleyiniz."

(Mü'minun suresi 51. ayet.)

Peygamberimiz buyuruyor ki:

“Helâl apaçık belli, haram da apaçık bellidir. Bunların arasında, halktan birçoğunun helâl mi haram mı olduğunu bilmediği şüpheli şeyler vardır. Dinini ve namusunu korumak için bunları yapmayan kurtuluştadır. Bunlardan bazısını yapan kimse ise haram işlemeye çok yaklaşmış olur. Nitekim korunun etrafında hayvanlarını otlatan kimse de koruya dalma tehlikesi ile burun buruna gelmiş olur. Dikkat ederseniz her hükümdarın bir korusu vardır. Allah’ın korusu da haram kıldığı şeylerdir.” (Buharî, Büyû, 2.)

■ NELER ÖĞRENDİK?

Gıda Maddeleri ve Bağımlılıkla İlgili Meseleler - 1

- İslam dini, gıda maddeleri konusunda haram olan şeylerin ne olduğunu belirtmiştir. Bunların dışında kalan şeyler ise helal olarak kabul edilir.
- İslam'ın haram saydığı şeylerde insanlar için birtakım zararlar olduğunu unutmamak gerekir.

■ NELER ÖĞRENDİK?

- Şüpheli sayılan, pis olan, akıl ve beden sağlığına zararlı olan gıdalardan sakınmak, harama düşmemek için önemli ve gerekli bir yaklaşımdır.
- Gıdanın üretim sürecinde sofralara gelene kadar geçen tüm aşamalarda temizliğe, insan sağlığına uygunluğuna ve helal oluşuna dikkat edilmesi gerekir.

■ NELER ANLADIK?

1. Müslümanların helal ve harama dikkat etmelerinin yanında, şüpheli şeylerden de niçin kaçınmaları gerektiğini açıklayınız.
2. Bir gıda maddesine helal ya da haram denmesinin ölçütleri nelerdir?
3. Eti yenen hayvanların helal olmasına zarar gelmemesi için beslenmesi, kesimi ve etinin işlenmesi sürecinde dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?
4. Helal olmayan usullerle üretilen gıdaların tüketilmesinin Müslümanlar açısından zararları nelerdir?

■ BİR SONRAKİ DERSİMİZDE NELER VAR?

Gıda Maddeleri ve Bağımlılıkla İlgili Meseleler – 2
Bağımlılıklar

Hazırlayan: Mehmet Zeki GÜLER

